

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno,
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v uredništvo po list: Me-
sečno K 9'50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vln.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, torek 24. avgusta 1920.

Št. 188.

Resen položaj na albanski meji.

Izid občinskih volitev v Srbiji. — Jadranski zbor. — Giolitti o vprašanju Rusije in o jadranskem vprašanju.

V slovo.

Z današnjo številko se poslavlja od slovenske javnosti »Mariborski delavec«, ki je tekom dveh let svojega izhajanja vedno vestno vršil svojo narodno in napredno nalogo na skrajnem severu naše države. Rodilo ga je osvobojenje našega naroda izpod potujčevalnega jarma Habsburških trinogov. Naš Maribor in ž njim naše severne pokrajine sploh, so potrebovale svoj lasten list, ki naj bi bil buditelj in voditelj vseh brez razlike stanu. »Mariborski delavec« je sprejel nase to težko nalogo, toda izpolniti jo do popolnosti ni mogel. Premajhen po obsegu in prelokalen po imenu je pokazal že kmalu po rojstvu, da se bo moral prej ali slej umakniti zmožnejšemu nasledniku. Naša javnost je z zanimanjem in z veseljem sprejela prvo vest o njegovem nasledniku, ki bi ga bil moral zamenjati že pred dobrim letom dni, toda tehnične težkoče tega niso dovolile. Komaj sedaj, leto dni po teh prvih vesteh se uresničuje ta želja nas vseh.

Maribor bi bil moral imeti že zdavnaj svoj slovenski dnevnik. In res, dobil ga je pred pol stoletjem v »Slovenskem Narodu«,

ki se je pa kmalu po rojstvu preselil v Ljubljano, v metropolo Slovenije. Pozneje se na slovenski dnevnik v Mariboru ni več mislilo, če pa se je, je ta misel ostala vedno le pobožna želja idealistov. In to je bilo poleg drugega tudi vzrok, da je v Mariboru, ter sploh na Štajerskem in na našem severu naša stvar tekom let tako nazadovala.

»Mariborski delavec« se je posebno tekom zadnjih tednov razveseljivo širil. Dan za dnem so prihajali novi naročniki, dan za dnem je naklada rasla. Tako je bilo treba skleniti zadnji odločilni korak. Danes je storjen. Danes izhaja zadnja številka našega prvega mariborskega dnevnika, v četrtek ob 18. uri pa izide prva številka novega dnevnika »Tabor«. Upamo, da postanejo zvesti čitatelji in naročniki novemu listu vsi oni, ki so bili doslej zvesti »Mariborskemu delavcu«, obenem pa pridobe tudi svoje somišljenike, prijatelje in znance, da se na list naroče. Slovenski dnevnik v Mariboru, na našem severnem ozemlju in ob meji sploh je neobhodno potreben. List pa bo temboljši, čimveč bo imel naročnikov, čitateljev in dopisnikov.

Ob sklepu zadnje številke »Mariborskega

delavca« bodi izrečena zahvala vsem, ki so ga podpirali, bodisi z naročnino, bodisi s prispevki. Na delo za nov list!

Tragedija Khail—Vucetič.

Ob uri, ko to pišemo, se je že zagrnila zemlja preko krste nadebudnega mladega moža, od katerega je tudi naša domovina mnogo pričakovala. Tam v domačiji mrtvih na Pobrežju počiva žrtev — danes še težko sodimo — ali bolj žrtev svoje lastne nevrotljive strasti ali nebrzdane strasti maščevalca svoje sestre.

Štiri plemena se družijo v teh družinah: Oče Khailov je Čeh, mati Italijanka, oče Vucetičev je Hrvat, mati Nemka. Khailova družina živi v Trstu, oče je višji uradnik pri financih. Vucetič je bil polkovnik, poveljnik 27. pešpolka v Ljubljani. Imel je tri sinove in dve hčeri. Čeprav se prištevajo Hrvatom in pravoslavni veri, prevladuje v družini nemški duh, zlasti mlajši sin, ki je bil v kadetnici, se je najraje pajdašil z izrazito nemškimi tovariši. V Khailovi družini tu v Mariboru se govori nemški; v to družino spadajo: tašča, soproga Khailova in njena mlajša sestra, mlajši sin bivši kadet; oba brata častnika se nahajata izven Maribora.

Khail je bil v svoji stroki posebne vrste genij za vojne iznajdbe, ki so mu donesle med vojno lepo premoženje in je imel baje od Nemške Avstrije še zčaj terjatev poldru-

Franjo Pirc:

Zakaj me križate?

(Konec).

Ako bi vi o črni in rdeči bratje, soobčutili trpljenje, katerega sem — hrom, onemogel prestal na dolgi poti iz bojišča od Stripe v zaledje do — Drave, — upam saj — bi sami pred seboj ponižani odložili bič, bi se sramovali križa, na katerega pribijate v moji skromni osebi »starega avstrijskega stramm feldbebla«. Da me na tem potu ni spravil moj bratranec Š. nazaj v zaledje k mojemu prvotnemu polku, bogzna kje bi me bili pustili poginiti.

Verujte mi, da sem bil dovolj bičan in križan tudi v zaledju. Predvsem sem imel kot referent za vojno gospodarstvo prilike dovolj bičati gnusno korupcijo brezvestnega izkoriščanja stradajočega moštva v dobrobit preobestnim avstrijskim oficirjem. Čeprav sem se ves čas vojne vedno v svojo škodo boril proti krivicam napram moštvu, nisem nikdar iskal hvalnosti in je nikdar tudi nisem užival... to je ravno ironija za vse moje žrtve za druge, to je bičanje, to je križanje v roki usode celega mojega življenja. Namesto hvalnosti sem bil — to priznam sam razvpit kot strog, kot eden najstrožjih štabnih podčastnikov. Bil sem na-

pram propalicam tudi brezobziren; tudi to priznam. Toda krivičen nisem bil nikdar napram nikomur. Marsikatero solzo sem pretočil, ko sem bil sam, če sem v posameznem slučaju navidezno bil — pretrd. Skušal sem vselejsvojo trdoto ublažiti na drug, prizadetemu koristen način, ne da bi bil dotični kdaj zvedel o tem. Napačna sodba o meni od strani tistih, za katerih pravice sem se žrtvoval, to je bila že od nekdaj moja usoda in jaz je nisem niti skušal predrugčiti sebi v korist. Moja vest mi je bila moj bog in moj sodnik! Iz mojega shranjenega originala akta iz referatov o vojnem gospodarstvu boste imeli svojčas priliko se prepričati, da ne govorim neresnice. Ta akt pred katerega brezobzirno odkritostjo se je marsikdo med Mariborom in Gradcem tresel, me je bičal in križal zopet kot boljševika od preiskave do preiskave. In ko sem v dobi, ko je naše moštvo ob cesti ruvalo korenje in ga vživalo; ko so ruski ujetniki komandirani v k. k. Garnisons Gärtnerai za svojo hrano kradli za prešiče namenjene odpadke crkovine, dočim so se oficirji mastili s pečenkami in spravljali milijone za prodano blago, predlagal čisto po socijalnem in demokratičnem principu kontrolo vojaškega gospodarstva, tedaj so me pomagali pribijati na križ tudi moji lastni kameradi. To so bili

namreč tisti, ki so že pozabili, da so izšli iz moštva prezreč da jih je vsak mladič iz pete šole kot praporščak tudi še nadalje preziral kot moštvo; tisti, ki so po vzgledu oficirjev poznali samo še svoj želodec, ki so se oblačili kot kavalirji, dočim je moštvo moralo hoditi boso, raztrgano, pa tudi — nago. Ni še napočil dan sodbe, naj tudi jaz preidem to žalostno zgodovino do zaključka: tudi moji lastni tovariši so bili med tistimi, ki so me še pred 14 dni pred polomom bolnega hoteli pognati na skrajno avstrijsko-bavarsko mejo. Ta brezstidnost je v meni vžgala plamen odločnega upora... ostal sem, naj pride karkoli in čakal — Jugoslavije.

Mislím, da mi brez posebnih dokazovanj verujete, da sem bil dovolj bičan in križan še posebej za to, ker sem v uniformi štabnega ognjičarja v tedaj še pangermanskem Mariboru že javno, odločno nastopal kot Jugosloven in propagator majniške deklaracije. Da nisem torej za vse te grehe tudi v zaledju obvisel na kaki vrvi, se imam zahvaliti uplivu svojega v adjutanturi se nahajajočega bratranca in pa svoji lastni službeni, brezobzirni vestnosti tudi napram samemu sebi. Če sem bil ob enem proti komu pretrd, ni me sram, prosim ga tu javno od puščanja. Ni izvirala iz zle volje ta trdota! Re-

gega milijona za svoje patentirane iznajdbe. Pokojni si je želel pridobiti ali si je že pridobil državljanstvo v Jugoslaviji. V Perkovi ulici je kupil svojo hišo, v Miklošičevi ulici številka 4 pa si je lani oktobra najel celo prvo nadstropje, katerega en del je oddal krojaškemu mojstru Šetina, drugi del je uporabil za svojo družino. Na Teznu je nameraval ustanoviti veliko tovarno za emajl-porcelanske izdelke. V zadnjem času je živel brez posebnega posla, bil mnogo v slovenski družbi in še rajše med — hazardisti. Bil je prijeten družabnik in nihče ni slutil v možu finega vedenja pravo naravo surove brezobzirnosti napram svoji mladi, 20 letni, skromni ljubeči soprogi.

Oženil se je pred dvema letoma proti volji njenih starišev, oziroma matere, ki jo je svarila pred njim. Ona ga je ljubila in ga hotela imeti. Živela sta najprej v Trstu pri njegovih stariših. Mlada žena je kmalu zapazila, da goji njen mož posebno nagnenje do svoje sestre; postala je ljubosumna na vsakino. Od trenutka, ko ji je surovo odklonil prizor, katerega je privoščil svoji sestri, se ni mogla več videti v hiši in v Trstu; hotela je biti v bližini svoje matere.

Tako je prišlo do preselitve v Maribor. Ali ravno v Mariboru je mlada žena prišla še le v pravi pekel. Mož je bil seksualno strasten tudi v visokonosečnosti mlade žene in ob času poroda. Vršili so se skoro vsakdanji prepiri ob surovih izbruhih moža, ki se je popolnoma udal hazardnim igram. Obkladal jo je s psovki, ki jih ne moremo tu ponoviti. Večkrat so morali pred njegovimi izbruhi bežati vsi v sosednjo Šetinovo stanovanje. V noči novega leta je ob eni uri zagnal vse iz stanovanja, bežali so na ulico in prenočili so v hotelu. Večkrat je prišlo do takih spopadov, da je morala tudi policija napraviti mir. Khaila je razburjalo tudi dejstvo, da je moral skrbeti za celo Vučetićevo rodbino. S starejšim bratom, ki je igral vlogo varuha nad sestrami in mlajšim bratom, sta se večkrat sprla do dejanskih spopadov, pri katerih je Khail navadno podlegel krepkejšemu nadpročniku.

V takih razmerah je žena aprila meseca porodila zalega dečka. Otroku na ljubo je želela, da ne pride do nameravane ločitve; prosila je moža, naj se otroku na ljubo ne odreče dosedanemu življenju, naj zlasti opusti kvartanje. Toda našla je gluha ušesa. Baj se je mož še tiste dni surovo obnašal proti njej. Življenje je postajalo obojestransko nevdružljivo, oba dela sta se pripravljala na ločitev zakona.

Pred enim mesecem je Khail odpotoval v Trst. Za njim je prišel pred enim tednom nadporočnik Georg na dopust k svoji sestri.

šila pa je mene, ki sem bil trdo zasledovan do vsake pike na i, da sem se ohranil za nadaljni boj za druge, krivico trpeče, in za mojo novo domovino. Ako mi to štejete v greh, bičajte in križajte me magari še dalje!

Prevrat v Mariboru me je dobil v bolniški postelji zapuščenega od vseh domačih. Še v postelji sem se ponudil kot dobrovoljec osvoboditelju Maribora, g. generalu Maistru. Na njegov brzoglavni poziv sem pohitel v Maribor, kjer mi je poveril odgovorno, težko službo v vojaški bolnici, kjer je tedaj vladala popolna anarhija. Iz mojih zapiskov hoste svojčas slišali, kaj sem tam prestal. Tu naj opomnim le, da sem tam dobil poveljnika znanega renegata dr. Ipavca, ki si je pustil generalova povelja predstavljati v nemščino, čeprav dobro razume slovenski in da sem proti njegovi volji dosegel, da smo za prvo jugoslov. slavnost 15. decembra 1918. razobesili jugoslovensko zastavo. G. general Maister me je skušal za vse žrtve v tej službi odškodovati z novo ustanovljeno službo poročevalskega urada pri njegovem štabu. Za to službo je odločil mene in tovariša Vahtarja. Ta, ki je že uvidel da je militarizem tudi v Jugoslaviji ostal isti (če ne slabši) kot je bil v Avstriji, je zahteval, da se naju imenuje častnikom ali uradnikom, ker tako zahteva ugled najine službe. Tudi o tej moji Kalvariji se

Pisal je svaku, naj pride gotovo do 31. t. m. v Maribor, ker hoče on, da se še pred koncem dopusta uredi zadeva ločitve zakona. Khail se je temu pozivu odzval in prišel v soboto večer domov. Razen žene, ki se je pred prihodom odstranila, so bili vsi doma. Ko je Khail vstopil v svojo sobo, je prišel svak k njemu v lističem, kjer je imel napisano glavno vsebino razgovora. Kaj se je vršilo med njima, to je še tudi danes nejasno. Vučetić se zagovarja, da ga je Khail najprej napadel s sunkom z nogo v trebuh, to da ga je raztogotilo, da ne ve, kaj se je dalje godilo. Nekateri so slišali, da sta se pozvala na dvoboj. Ugotovljeno je, da je bil Khail strašno zdelan po glavi, tako, da ni bilo spoznati obraza.

Po odtisih na vratu soditi in ker ni bilo na črepinji nobenih smrtonosnih poškodb, je morala nasilna smrt nastopiti le tako, da je bil inženjer Khail — zadavljen. Med možema se je moral izvršiti dvoboj, toda oni siloviti izhajajoč še iz prvotne dobe človeka. Besede ki so padale na žrtev, ko je bila že mrtva in sicer: »Hund, Luder, Bestie, sprich! Warum sprichst du nicht«, kažejo na dvojno možnost: ali jih je rabil s proračuneno zvijačo, da se napram občinstvu na ulici pokaže kot nerazsoden za svoje dejanje ali pa se mož v resnici ni zavedal kaj se je zgodilo. K temu je še pripomniti, da je Vučetić že ko je bil aretiran, izustil besede: »O, ich werde mit ihm schon abrechnen«.

Khail je bil napol slečen, z zavihanimi srajčnimi rokami. Ker je ugotovljeno, da je svojemu znancu obljubil, da pride takoj ko se preobleče v kavarno »Central«, bi se dalo iz tega preje sklepati, da se je hotel umiti, ne pa, da se je pripravil na dvoboj, kakor nekateri trdijo. Značilno za Vučetićevo nastop je tudi, ta naglost, s katero je komaj domov dosepelega svaka s tako važno dalekosežno zadevo kakor je ločitev zakona, v odsotnosti najbolj poklicane žene same naravnost presenetil. Takih zagonetk je toliko, da jim raje pustimo še odprt prostor.

Javnost zahteva strogo objektivno preiskavo proti povzročitelju nasilne smrti te žrtve.

Dnevne vesti.

Z današnjo številko prestane izhajati »Mariborski delavec«. Jutri, v sredo, ne izide noben list, v četrtek ob 18. uri pa izide prva številka »Tabora«, na katero posebno opozarjamo naše občinstvo.

Žalosten pogreb inž. Khaila. Vojaška obducijska komisija se je še le včeraj popoldne odločila za raztelesenje nesrečne žrtve

danes ne spušчам še v podrobnosti. Zadovoljite se s koncem: Dočim so mladiči korporali, ki so bili takrat komaj rojeni, ko sem bil jaz že ognjičar, bili povišani do častniških namestnikov, sem jaz ostal celo leto tudi v novi službi pri šarši — iz stare Avstrije. Poznali so me, da sem noč in dan delal red v revolucionarni bolnici, da sem pri generalštabu kot novinar delal propagando za tedaj tudi med našim vojaštvom osvoražene brate Srbe, da sem odbijal napade nemške propagande za nemški Maribor, da sem ustanovil »Narodno Obrano« kateri sem posvetil vse svoje moči; skratka, poznali so me, da sem vse kar sem delal, delal le za dobrobit države. Za moje osebno izboljšanje se ni nihče zanimal. Eni vladi sem bil preklerikalni, drugi preliberalni in tako sem, namesto, da bi si bil v za novinarja ugodnem času ustanovil trdno eksistenco, delal celo leto za plačo avstrijskega štab. podčastnika. In — o vi pozabljivi črni bratje, to bo vas zanimalo: Ker sem bil službeno primoran zglašati se tudi v uredništvu Cirilove tiskarne, so me razvpili kot — klerikalca.

Nekega jutra novembra p. l. sem bil pozvan k generalštabu in tam sem zvedel, da delam politiko. Dobil sem povelje: takoj v uniformo in v službo k polku! Slišite vi vsi, ki me bičate in križate, to se je po vsej tej kri-

inženjerja Khaila. Vsled pozne obdukcije se je za polu 18. uro določeni pogreb zavlekel preko 18. ure. Pri pogrebu je bila navzoča tudi mlada vdova-soproga ter njen mlajši brat, par znancev pokojnika in nekaj radovednega občinstva. Pogreb se je izvršil s cerkvenim obredom; poleg drugih molitev je duhovnik ob odprtem grobu molil tudi — katoliško vero. Oči občinstva so bile obrnjene na poleg groba stoječo vdovo, ki je ves čas stala brez vsake solze v očeh, kar je občinstvu dalo povod za mnoge nevkusne opazke.

Regent v Novem Sadu. Za praznik preobraženja je prestolonaslednik posejil Novi Sad. Vest o njegovem prihodu se je bliskovito razširila po mestu in po okolici. Ljudstvo mu je priredilo navdušen sprejem. Regent je posejil 7. pehotni polk kralja Petra, nakar se je povrnil v Beograd.

Apanaža kraljeviča Jurija. »Politika« javlja, da so povišali apanažo kraljeviču Juriju, ki stalno živi v Parizu. Dosedaj je imel 5000 dinarjev mesečno, sedaj pa mu je ta znesek povišan na 7000 dinarjev mesečno.

Robaus radi žaljenja Veličanstva — oproščen. Danes se je pri tukajš. okrožnem sodišču vršila politična zanimiva kazenska razprava z izključitvijo javnosti — v tem slučaju čisto odveč, ker je bila ne samo cela zadeva že zdavno znana, ampak govorilo se je tudi že pred razpravo o — oprostilni razsodbi. Za danes smo vezani samo na razsodbo in ta se glasi tako: Karol Robaus, pekovski mojster se oprosti od obtožbe, da bi bil povodom rojstnega dne Kralja Petra lani se napram svojim pomočnikom izjavil: »Es wäre höchste Schweinerei wenn wir Deutsche in Marburg die Fahnen aushängen müßten . . . für einen König, der schon gehängt ist und der sein Land verspielt hat.« Razlogi: Tri priče: Škerget, Zamuda, Rakuša so sicer potrdile te besede, toda ker so si v nasprotju z izpovedbami, niso dovolj prepričevalne za krivdorek. O tej zanimivi zadevi nam je od drugi strani obljubljeno natančnejše pojasnilo. Proti oprostitvi je drž. pravdnik prijavil vzklic.

Naša pomorska oblast. »Nova doba« poroča z dobro poučene strani, da so časopisni glasovi o odpravi pomorske oblasti neutemeljeni. Pomorska oblast bo poslovala do končne ureditve tega vprašanja. Reforma je zasnovana nastopno: V Primorju ostane vsekakor enotna pomorska uprava, ki ji bodo podrejeni vsi pristaniški uradi in ki oblast druge stopnje za vsako morskovo vprašanje. Imela bo svoje sekcije, pomorsko, administrativno itd. Pri ministru za promet bo ustanovljena generalna direkcija kot oblast III. stopnje za vsa vprašanja, ki se tičejo rek

zevi poti zgodilo meni malone polstoletnemu možu, ki se je kot dobrovoljec ponudil v službo domovine. Ker se temu povelju nisem pokoril, so me ovadili višji komandi v Ljubljano in postavili — na cesto. Da, na cesto, brez kruha in strehe! Še več! Izračunali so, da sem prejel za dva meseca odveč plače za štab. podčastnika, katero šaršo je srbski vojni minister črtal in hoteli so, naj jim povrnem nad 1000 K odveč sprejete plače. Ker šarše štab. podčastnikoy ni več, sem samo ob sebi degradiran za navadnega narednika z mesečno plačo 40 K.

Lahko bi vam iz zgodovine tega mojega križevnega pota še več povedal, lahko bi Vam pokazal tudi pritsno zrcalo takozvane NSS — pa čas za vse to še ni prišel. Na eno pa moram opozoriti posebno vas, o moji črni bratje, ki ste me do maja meseca še povzdigovali v nebesa mi peli Hosana, zdaj pa me najgrje bičate in križate: obstoje vam osebno znani dokazi, da sem skozi tri leta v Mariboru z ysem svojim delovanjem se trudil enotnosti naroda na ljubo zadržati razkol političnih strank in kulturnega boja. Bili pa ste vi sami, ki ste to edinstvo pokopali.

In zato ob zaključku posebno vas vprašam: če ste res kristjani in ne farizeji, zakaj me križate?

in Primorja ter bo razdeljena v dve sekciji za rečne in pomorske stvari.

Za uradnike. Na zadnjem sestanku ukaznega ministrskega odbora se je razpravljalo o nameščenju, premeščenju in napredovanju uradnikov. V kratkem izidejo nove naredbe.

Finančni zakon. V soboto je bil podpisan ukaz, s katerimi se uveljavlja finančni zakon z vsemi prilogami državnega proračuna za leto 1920/21.

Nemški poslanik pri naši vladi. Novo imenovani nemški poslanik v Beogradu, tajni svetnik v Keller je došel na Dunaj, kjer ostane toliko časa, dokler se ne reši vprašanje o poslojstvu bivšega nemškega poslanika v Beogradu.

Za slušatelje beograjske univerze. Minister za prosveto je v sporazumu z ostalimi državnimi oblastmi odredil, da se slušateljem beograjske univerze, ki uživajo podporo države, ne bodo izplačevale ustanove.

Za vodne zadruga v Sremu, Bački in Banatu. Minister za prehrano in obnovo zemlje je odobril vodnim zadrugam v Sremu, Bački in Banatu poseben kredit, in sicer dvema zadrugama 600.000 K, eni pa 300.000 K. Iz teh kreditov morajo zadruga popraviti svoje instalacije za zbiranje vode in izsuševanje zemlje.

Borba za Pečuh. »Politika« javlja iz Pečuha, da poročajo tamošnji madžarski listi, da je bila te dni izvršena prodaja pečuhskih rudnikov neki angleški družbi. Madžari mislijo, da bodo na tanačin mogli pridržati ta del Baranje, v katerem živi 190.000 Jugoslovenov. Po vesteh iz drugega vira pa ta prodaja še ni končno veljavna kljub vsemu prizadevanju Madžarov in Angležev.

Joffre v Beogradu. Na povratku iz Bukarešte bo dospel dne 25. t. m. francoski general Joffre v Beograd, kjer ostane dva dni. Pri tej priliki ga bo sprejel regent Aleksander v avdijenci. Posetil bo tudi vojvodo Mišića.

Železnica Beograd—Split. Ministrstvo za promet je izdelalo podroben načrt za zgradbo nove železnice Beograd—Split.

Italijanski zrakoplovec. Pilot italijanske letalne čete se je vzdignil 28. junija zjutraj na »campo di Chedi« pri Milanu s svojim letalom tipa »Arios« in odplul v smeri proti Istrski obali. Bilo mu je ime Edoardo Colombo. Od tega dne ni o pogrešanem nikakih novic. Mogoče je, da je ta slučaj v zvezi z onimi letali, ki so se pojavila na našem ozemlju na Hrvaškem. Prestrašeni oče inserira in poizveduje po svojem sinu v jugoslovenskih listih (Milano, Via Magonza št. 6). Čudno je pri tem dejstvo, da poizveduje oče zasebnim potom in ne, kakor umestno, potem svojih delegatov.

Žitna borza v Novem Sadu. Trgovci in trgovski krogi nameravajo ustanoviti v Novem Sadu žitno borzo, ki bo dajala navodila gospodarstvu v vsej Vojvodini.

„Jutro“ nov napreden dnevnik za gospodarstvo, politiko in prosveto je izšel danes v Ljubljani. Glavni urednik je minister na razpoloženju dr. Kramer. Naroča se pri upravi »Jutra« v Ljubljani.

Trgovski gremij, se seli s svojo pisarno julij dne 25. avgusta v lastno hišo, Jurčičeva ulica 8, II. nadstropje. Iz tega vzroka za jutri odpadejo uradne ure.

Čepica za Sokolski naraščaj in krasne verige za kranjsko narodno nošo ste za prodati. Ogleda se lahko v knjigarni V. Weixl na Glavnem trgu.

Okrašenje hiš od strani trgovstva. Po mestu se je raznesla govdrica, češ trgov. gremij je pri svoji seji sklenil, da trgov. ob priliki Sokolske slavnosti ne bodo okrasili svoje hiše. Kolikor smo izvedeli iz zanesljivega vira, to ne odgovarja resnici, ker gremij pri svoji seji o okrašenju sploh ni govoril in tudi svojim članom še ni nikdar diktiral da morajo okrasiti ali pa okrašenje opustiti. Ta govdrica

je toraj velika laž. Vemo pa, da je večinoma trgovstvo napredno. ter bode tudi v tem oziru vedelo kaj ime storiti ob taki izvanredni priliki.

Program, sestanka napredne omladine o priliki zleta »Sokolskega Saveza SHS« v Mariboru: 1. Pozdrav. Tov. Stane Rape, phil. 2. »Sokolska ideja in naša inteligenca«. Tov. Lovšin Evgen, absol. eksp. »Orijentacija jugoslovenske omladine i njen odnošaj prema Sokolstvu. Tov. Gjermannjić, phil. — Zborovanje se prične dne 30. avgusta 1920 ob 8 uri zjutraj. Polovične vozovnice, kakor tudi obvestilo o odhodu vlakov razpošljemo v najkrajšem času. Predsedstvo Jadrana.

„Edinost“ v Mariboru. Od nedelje dalje se tržaški dnevnik »Edinost« dobiva redno tudi v Mariboru in sicer pri anončnem zavodu »Vedež« v Gregorčičevi ulici 6.

Izdaja ameriškanskih konserv. Gospod Minister Vojne in Mornarice je dovolil, da se izdaja rodbinam premeščenih aktivnih oficirjev, ki se še niso mogli preseliti vdovam in vsakemu otroku umrlih aktivnih oficirjev, vojnih činovnikov in aktivnih podoficirjev iz intendantskega slagališta za garnizon v Mariboru proti plačilu sledeče ameriškanske konzerve: po dve konzervi Corned beef v težini 34 dg à 1'25 dinar, po dve konzervi Hasch Corned beef v težini 45'4 dg à 1'40 dinar, po dve konzervi Corned Salmon Fisch v težini 45'4 dg à 1 dinar, po 2 konzervi Hard bread (Biskviti) v težini 22'7 dg à 25 para. Izdaja se vrši samo 3. vsakega meseca.

Naplavljen otrok. Po sporočilu iz Fale so tam iz Drave potegnili 4 mesece starega otroka.

Znameniti telepat in sploh enciklopedist v svoji stroki g. Obradović-Retta priredi s sorogo v soboto 28. t. m. ob 20. uri zvečer v Götzovi dvorani telepatični večer z mnogimi drugimi točkami.

Sodim in brišem je naslov veleznimivemu filmu, v katerem igra prvak naših igralcev Ignac Boštink. Ta film se predvaja v mestnem kinu danes 24. jutri 25. in 26. t. m. En del istega dohodka odpade za Borštnikov spomenik v Ljubljani. Kdor hoče kaj prispevati za ta spomenik ima sedaj najlepšo priliko, obišče naj mestni kino dne 24. 25. in 26. t. m.

Planinski koledar. Izdaja in urejuje Fr. Kocbek, nadučitelj v Gornjem Gradu, načelnik Savinjske podružnice SPD., VI. letnik. — Na splošno željo planincev se je goriimenovani odločil, izdati za leto 1921 ta priljubljeni in vsled vojne ustavljeni koledar. Ker so sedaj tiskovni stroški jako visoki je neobhodno potrebno, da izdajatelj ve prilično število odjemalcev tega koledarja, zato so vsi turisti in interesenti naprošeni, da ta koledar naroče že naprej pisмено pri izdajatelju v Gornjem Gradu. Ker je SPD. prevzelo vse nemške koče bodo iste v koledarju tudi natančno opisane. — Obenem se prosi vse interesente, ki nameravajo v tej izdaji inserirati, da se tozadevno obrnejo takoj na goriimenovanega, ker se inserate ne bo posebej nabiralo. — V imenik gostiln se uvrstijo samo iste, ki pošljejo podatke o množini sob in postelj ter naročijo obenem tudi koledar.

Zastavice za Sokolsko slavnost komad po K 2'— so v velikanski množini na razpolago. Čisti dobiček gre v Sokolski sklad. Ob priliki slavnosti, naj torej vsakdo za okrasitev zahteva le te zastavice ki so zelo lične in cene. Trgovci ki te hočejo prevzeti v prodajo, naj se oglašijo v trgovini V. Weixl, Glavni trg.

Sy. Lenart v Sl. goricah. (Šentlenarski krščansko-orlovski tabor.) Tukajšno društvo »Orel« izprosil si je orožniško asistenco za 22. avg. t. l. iz sledečih razlogov: 1. Orel se ne zanese na trško policijo, da bi ista zamogla brzdati nedisciplinirane vrste. 2. Naj bi orožnik odstranili tudi druge ovire orlovske veselice, kakor nepokljicani dež, ki blagoslavlja »bogoljubno« podjetje na krščansko-orlovski podlagi. Asistenco naj prisili mirne in trezne tržane in

okolice, da pojedó in popijo za drag denar, kar so krčmarji na kršč. orl. podlagi pripravili za dekanijsko svečanost dne 22. t. m. Martinek, Martinek, pač sve gre. Ostani raje pri svojem kopitu. Prihodnjič poročam, kako se je obnesla imenovana slavnost.

Sokolstvo.

Zletni spored. Dne 28. avgusta popoldne in zvečer: Prihod posebnih vlakov s telovadci. Dne 29. avgusta. Od pol 8. ure do 10. ure skušnja na Teznu in popoldanski nastop pol 12. ure do 1. ure sprevod po mestu s sledečo razvrstitvijo žup: 1. Beograd, 2. Banat, 3. Bačka, 4. Split, 5. Mostar, 6. Sarajevo, 7. Osijek, 8. Tuzla, 9. Banjaluka, 10. Bjelovar, 11. Rijeka Kraljevica, 12. Zagreb, 13. Novo mesto, 14. Gorenjsko, 15. Ljubljana, 16. Ljubljana I., 17. Celje, 18. Maribor. Popoldne od 1 do 2 obedi. Ob pol 4. uri javna telovadba. Po telovadbi velika ljudska veselica na Teznu. Veselični prostor bo krasno električno razsvetljen. V okinčanih paviljonih bo prodajalo narodno ženstvo jestvine in pijače. Sodelovalo bo več godb.

Olepševanje hiš. Vsak Sokol in vsaka Sokolica naj okraši vsa okna svojega stanovanja in obesi v enem veliko zastavo. Ravnotako naj skrbi za to, da okrasijo vse slovenske stanke v dotičnih hišah svoja okna. Kdor si ne more dobiti zelenja in zastav, jih dobi od četrtka naprej v Narodnem domu.

Sokol v Mariboru opozarja vse svoje članstvo, da si pravočasno preskrbi vstopnice na zletno telovadišče. Iste se dobe v zletni pisarni v Narodnem domu.

Redovne vaje za člane v kroju se vrše zadnjič v četrtek dne 26. t. m. ob 20. uri zvečer v Narodnem domu. Udeležiti se ima teh vsak član, ki nastopi v društvenem kroju, ker se ga sicer ne bo pripustilo k sprevodu.

Blago za zastave in vse druge potrebščine za kroje se dobijo v trgovini Fr. Majer na oglu Glavnega trga in Stolne ulice.

Stanovanjski odsek rabi radi obilo gostov sobe za prenočišča. Pozivlja se vse narodno meščanstvo naj gre stanov. odseku kar mogoče na roko in prijavi vsako postelj, ki jo ima na ras polago stan. odseku zletnega odbora v zletni pisarni, Narodni dom.

Propagandni odsek za zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru, prosi nabiralnih pol, katera so se svoječasno vposlala na Sokolska in druga narodna društva, tvrdke in privatne osebe, ker je rok za vrnitev že potekel in kar mora propagandni odsek svoje račune še pred zletom zaključiti. Nabiralne pole z denarjem vred naj se pošljejo na propagandni odsek ali pa na zletno pisarno v Narodnem domu v Mariboru.

Sokolski naraščaj se zbira v nedeljo 29. t. m. ob 14. uri na letnem telovadišču mariborskega Sokola v Cvetlični ulici. Od tod je skupen odhod na telovadišče na Tezno.

Zadnje vesti.

Borba z Albanijo.

LDU Reka, 23. avgusta. Reška »Vedetta d' Italia« donša iz Rima vest, da se pri Škadru razvijajo ljute borbe med Srbi, Grki in Albanci. Albanci da so v premoči. Dobili so pomoč od 5000 črnogorskih dobrovoljcev pod poveljstvom generala Martinovića, kateremu je poverjena obramba Škadra. Tiranska vlada je odredila mobilizacijo štirih letnikov.

Beograd, 24. avgusta. (Izvirno). Po poročilih od albanske meje postajajo boji z Albanci, katere so organizirali Italijani z najetimi četami razkralja Nikite, vedno ostrejši značaj. Od naše strani je ukrenjeno vse potrebno za uspešen nastop.

Uradno poročilo občinskih volitev v Srbiji.

LDU Beograd, 23. avgusta. Po dosedanjih poročilih o rezultatih občinskih volitev v Srbiji in Makedoniji so zasebnega izvora. Po uradnih poročilih, ki so doslej došla v ministrstvo za notranje posle, so občinske volitve, ki so se vršile dne 22. t. m. v Srbiji, Makedoniji in Črnigori imele nastopne rezultate: Radikalci so dobili v nastopnih mestih in mestecih večino: Požarevac, Kragujevac, Arangjelovac, Milanovac, Umka, Krutka, Kraljevo, Loznica, Preševo, Priština, Vučitrn, Jagodina, Negotin in Kosovska Mitrovica. Demokratije so dobili večino v nastopnih krajih: Vranje, Obrenovac, Mladinovac, Lazarevac, Kragujevačka Rača, Krupanj, Golubovac, Veliko Gradište, Zagubica, Banica, Požega, Trstenik, Zebare, Natalnici, Lapovo, Palanka, Topola, Aleksinovac, Krslovo, Štip, Prokuplje, Ločane in Kičene. Komunisti so dobili večino v Beogradu, Kragujevcu, Nišu, Velesu, Šabcu, Kumanovem, Leskovcu, Valjevem, Užicah, Lasnicah, Ubu, Prilepu in

Jadranski zbor.

LDU Zagreb, 23. avgusta. Na zborovanju beguncev in narodnih predstavnikov iz zasedenega ozemlja v Zagrebu 22. in 23. avgusta se je osnoval poseben Jadranski zbor, ki bo permanenten in bo deloval na to, da se povoljno reši jadransko vprašanje v smislu naših narodnih teženj. Delovati je začel takoj. Oktobra t. l. pa bo drugo zborovanje v Beogradu.

Vprašanje Rusije in Jadrana.

LDU Reka, 23. avgusta. Po informacijah iz Rima namerava ministrski predsednik Giolitti povodom sestanka z Lloyd Georgem podati v ruskem vprašanju jasno izjavo ter izraziti željo, da Rusija vstopi ponovno v evropsko politično življenje. Italijanski ministrski predsednik namerava pri tej priliki tudi vprašati Lloyd Georgea glede njegovega končnoveljavnega naziranja o rešitvi jadranskega vprašanja.

Stališče Reke.

LDU Reka, 23. avgusta. Reški delegat v Rimu, dr. Springhetti, je izjavil raznim časnikarjem, da je sedanja policija mesta že nemogoča. Neprelike so vsak dan večje onemogočujejo nadaljnje vztrajanje policije pri svojem delu. Reka sledi politiki, ki so jo proglasili 30. oktobra 1918 ter so jo večkrat ponovili. Reška delegacija je odšla v Rim, da osigura svoje stališče pri italijanski vladi. Reka se bori bolj zase kakor pa za Italijo. Reka je v bodočnosti kakor tudi v prošlosti v prvi vrsti nastopala, da ščiti glavne italijanske interese.

Mejna komisija.

Maribor, dne 23. avgusta. Tehnično osobje razmejitvene komisije je danes pričelo z določevanjem meje. Odpeljala se je na našo začasno mejo nad Dravogradom, kjer nudi naravna lega obmejnega ozemlja možnost, da se določi bodoča meja med nami in Avstrijo brez težav. Ententna komisija pa je medtem napravila ogled obmejnih krajev od Špilja do Marenberka.

Francija in Rusija.

LDU Reka, 23. avgusta. Po vesteh iz Pariza donaša „Temps“, da je ameriška vlada nezadovoljna s postopanjem Francije, ker ta noče zavzeti stališča napram ameriški noti, po kateri bi se zavezniki izjavili za teritorijalno neokrnjivost Rusije, izvzemši Poljsko, Finsko in teritorij, ki bi slučajno pripadel Armeniji. List dodaja, da francoska vlada o tem nezadovoljstvu ničesar ne ve, ter da obstaja med Parizom in Washingtonom popolno sporazumljenje. Francoska vlada še ni nič takega storila, kar bi bilo naperjeno proti teritorijalni neokrnjivosti Rusije, kakor to navaja ameriška vlada. Kar se tiče priznanja Wrangla, je Francija daleko od namere, da s tem razkosa Rusijo.

Borza.

LDU Curih, 23. avgusta. (Borza.) Devise: Berlin 11'70, Newyork 6'03, London 21'68, Pariz 42'75, Milan 27'90, Praga 9'50, Beograd 23'50, Zabreb 5'80, Dunaj 2'60, Budimpešta 2'55.

LDU Curih, 23. avgusta. (Borza.) Berlin 2410; valute; nemške marke 305, romunski leji 420, levi 320, švicarski franki 34.50, francoski franki 15.75, lire 900, angleški funti 750, dolarji 215, rublji 290; v prostem prometu: Zagreb 240—260, Budimpešta plačilo v denarju poštne hranilnice ali v žigosanih kronah 102 do 114, Praga 395—395, Varšava in Krakov 88 do 102, čehoslovaške krone, pettisočaki 390—400, manjši bankovci 400—401, novi dinarji 975 do 975—1025.

Slovenci! Jugosloveni!

V četrtek, dne 26. avgusta 1920 izide prva številka novega dnevnika

„TABOR“.

„TABOR“ bo izhajal mesto dose danjega dnevnika „Mariborski delavec“ in sicer v povečani obliki.

„TABOR“ bo edini slovenski dnevnik na bivšem Štajerskem, Koroškem in Prekmurju.

„TABOR“ bo naš obmejni narodni in napredni tabor, ki bo branil in čuval našo sveto narodno in napredno stvar.

„TABOR“ bo najcenejši dnevnik v vsej Jugoslaviji. Stal bode samo 10 K na mesec, posamezna številka pa 60 vinarjev.

Dolžnost vsakega zavednega in naprednega Slovenca je, da si ta list naroči, ga širi in podpira.

Pošljite takoj Vaš naslov, kakor tudi naslove Vaših znancev, ki bi se morda naročili na „TABOR“, da jim pošljemo prvo številko na ogled.

Uredništvo „TABORA“.

Izdaja: Tiskovna zadruga Maribor.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska: Mariborska tiskarna d. d.

Mala oznanila.

Išče se samostojnega neoženjenega vrtnarja s 1. septembrom. Pisemne ponudbe na Baron Vranyczany, Laduč, pošta Savski marof. 367 2—1

Stanovanje, soba in kuhinja, vrt na Tezni, menjam z enako velikim stanovanjem v Magdalenkem predmestju Naslov pove upravništvu. 366 2—1

Meblovano mesečno sobo išče stalno nameščen gospod za takoj ali pa vsaj s 1. septembrom, če mogoče bolj v sredini mesta. Ponudbe pod »Soba« na upravo tega lista.

Čisto nove bele hlače in par čevljev št. 44 se proda. Vpraša se: Vrazova ul. 6, pritl., levo.

Preklic.

Obžalujem, da sem gospoda Vekoslava Pavlina osumil tatvine. Priznam, da je rečeni v tem oziru popolnoma nedolžen ter se mu zahvaljujem, da me radi gornjega osumljenja ni tožil radi razžaljenja časti.

Ivan Kranjc

369

gostilničar pri Sv. Lenartu v Slov. gor.

Svako večer u „NARODNI KAVARNI“

368

svira i pjeva

3—1

Jugoslovensko tamburaško društvo

Podjetnici prosijo za obiljan obisk.

Zaloga spalnih sob po najnižjih cenah
Ernest Zelenka, tapetnik in dekorater
Šolska ulica št. 5 361 20—2

Nova lekarna v Mariboru

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem na Glavnem trgu št. 20 v Mayerjevi hiši odprl

lekarno „Pri sv. Arehu“

in jo obilno založil z vsemi zdravili in zdravilnimi potrebščinami.

Mr. Ph. Ivan Vidmar

328 10—3

lekarnar.

I. pokrajinski zlet Sokolskega Saveza SHS v Mariboru dne 29. avgusta 1920!

Ali ste že pristopili

Jugoslovenski Matici?

